

Pritužbe na postupke odobravanja boravka stranaca u Republici Hrvatskoj u praksi Pučkog pravobranitelja

Črnko Kuzmić, Ivana

Undergraduate thesis / Završni rad

2025

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Law / Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:199:371918>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-07**



Repository / Repozitorij:

[Repository Faculty of Law University of Zagreb](#)



SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
PRAVNI FAKULTET
STUDIJSKI CENTAR ZA JAVNU UPRAVU I JAVNE FINACIJE
STRUČNI PRIJEDIPLOMSKI STUDIJ JAVNA UPRAVA

Ivana Črnko Kuzmić

**PRITUŽBE NA POSTUPKE ODOBRAVANJA BORAVKA STRANACA
U REPUBLICI HRVATSKOJ U PRAKSI PUČKOG
PRAVOBRANITELJA**

Završni rad

Mentorica: prof. dr. sc. Lana Ofak

Zagreb, veljača 2025.

Izjava o izvornosti

Ja, Ivana Črnko Kuzmić pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključiva autorica završnog rada te da u radu nisu na nedozvoljeni način (bez pravilnog citiranja) korišteni dijelovi tuđih radova te da se prilikom izrade rada nisam koristila drugim izvorima osim onih navedenih u radu.

Ivana Črnko Kuzmić, v. r.

PRITUŽBE NA POSTUPKE ODOBRAVANJA BORAVKA STRANACA U REPUBLICI HRVATSKOJ U PRAKSI PUČKOG PRAVOBRANITELJA

Sažetak

Cilj ovog rada je analizirati glavne probleme s kojima se susreću stranci u Republici Hrvatskoj prilikom odobravanja boravka kroz prikaz podataka iz godišnjih izvješća pučkog pravobranitelja za razdoblje od 2013. do 2023. godine. Rad započinje pregledom zakonske regulative koja je ključna za boravak državljana trećih zemalja u Republici Hrvatskoj. U drugom dijelu rada prikazuju se ovlasti pučkog pravobranitelja i kratka povijest institucije, čije su ovlasti povećane izmjenama Ustava tijekom godina. Analiza godišnjih izvješća fokusira se na probleme s kojima se stranci, odnosno državljani trećih zemalja, najčešće suočavaju prilikom podnošenja pritužbi pučkom pravobranitelju vezano za odobravanje boravka u Republici Hrvatskoj: dugotrajnost postupaka odobravanja boravka stranaca, sigurnosne zapreke za odobravanja boravka stranaca, dugotrajnost privremenog boravka stranaca, pretpostavke za ukidanje odobrenja privremenog boravka stranaca te problemi vezani uz podnošenje pravnih lijekova protiv rješenja o odobravanju, produžavanju ili ukidanju boravka stranaca.

Ključne riječi: boravak stranaca, Zakon o strancima, Zakon o sigurnosnim provjerama, Pučki pravobranitelj, godišnja izvješća

COMPLAINTS CONCERNING THE PROCEDURES FOR APPROVING THE RESIDENCE OF FOREIGNERS IN THE REPUBLIC OF CROATIA IN THE PRACTICE OF THE OMBUDSMAN

Summary

The aim of this paper is to analyse the main issues faced by foreigners in the Republic of Croatia regarding the approval of their residence, through the presentation of data from the annual reports of the Ombudsman for the period from 2013 to 2023. The paper begins with an overview of the legal regulations that are crucial for the residence of third-country nationals in the Republic of Croatia. The second part of the paper presents the powers of the Ombudsman and a brief history of the institution, whose powers have been increased by amendments to the Constitution over the years. The analysis of the annual reports focuses on the problems that foreigners, i.e., third-country nationals, most often encounter when submitting complaints to the Ombudsman regarding the approval of their residence in the Republic of Croatia: the lengthy procedures for approving the residence of foreigners, security obstacles to approving the residence of foreigners, the duration of temporary residence of foreigners, the requirements for revoking the approval of temporary residence of foreigners, and issues related to the submission of legal remedies against decisions on the approval, extension, or revocation of the residence of foreigners.

Key words: residence of foreigners, Aliens Act, Security Checks Act, Ombudsman, annual reports

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
2. ZAKONSKA REGULACIJA BORAVKA STRANACA U REPUBLICI HRVATSKOJ.....	2
3. UVODNO O PUČKOM PRAVOBRANITELJU	3
4. ANALIZA GODIŠNJIH IZVJEŠĆA PUČKOG PRAVOBRANITELJA OD 2013. DO 2023. GODINE.....	4
4.1. DUGOTRAJNOST POSTUPAKA ODOBRAVANJA BORAVKA STRANACA	4
4.2. SIGURNOSNE ZAPREKE ZA ODOBRAVANJE BORAVKA STRANACA	6
4.3. DUGOTRAJNOST PRIVREMENOG BORAVKA STRANACA.....	8
4.4. PRETPOSTAVKE ZA UKIDANJE ODOBRENJA PRIVREMENOG BORAVKA STRANACA	11
4.5. PRAVNI LIJEK PROTIV RJEŠENJA O ODOBRAVANJU, PRODUŽAVANJU ILI UKIDANJU BORAVKA STRANACA	14
5. ZAKLJUČAK	16
6. LITERATURA.....	17

1. UVOD

Država je politička zajednica ljudi organizirana na nekom teritoriju pod suverenom vlašću.¹ Država ima dužnost zaštititi prava svakog svojeg stanovnika, ali i mogućnost u određenoj mjeri ta prava i ograničiti. Ustavom Republike Hrvatske² propisano je da se slobode i prava mogu ograničiti zakonom da bi se zaštitila sloboda i prava drugih ljudi te pravni poredak, javni moral i zdravlje. No za slučajeve kad građani smatraju da su im prava ugrožena ili povrijeđena djelovanjem državnih tijela ili tijela s javnim ovlastima, predviđeno je da se obrate pučkom pravobranitelju.

Institucija pučkog pravobranitelja ustanovljena je 1809. godine u Švedskoj, odakle se nakon Drugog svjetskog rata proširila najprije Europom, a kasnije i ostatkom svijeta.³ Republika Hrvatska je odmah nakon osamostaljenja prepoznala važnost institucije koja štiti prava građana pred državnom upravom i tijelima koja imaju javne ovlasti. Ustavom iz 1990. godine u hrvatski pravni sustav uvedena je institucija pučkog pravobranitelja.

Cilj ovog rada je prikazati glavne probleme s kojima se susreću stranci u Republici Hrvatskoj u pogledu odobravanja njihovog boravka kroz analizu godišnjih izvješća pučkog pravobranitelja u razdoblju od 2013. do 2023. godine.

Rad je strukturiran tako da se u prvoj cjelini prikazuje zakonska regulativa koja je ključna za boravak državljana trećih zemalja u Republici Hrvatskoj i temeljem koje postupaju državna tijela, tijela lokalne i područne (regionalne) samouprave i tijela s javnim ovlastima. U drugom dijelu kroz ustavne i zakonske odredbe prikazuju se ovlasti pučkog pravobranitelja kao i kratka povijest institucije čije su ovlasti povećavale izmjenama Ustava tijekom godina. Nadalje slijedi analiza godišnjih izvješća podijeljena prema problemima s kojima se stranci odnosno državljani trećih zemalja najčešće putem pritužbi obraćaju pučkom pravobranitelju vezano za odobravanje svog boravka u Republici Hrvatskoj.

¹ Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, <https://enciklopedija.hr/clanak/drzava> (pristup: 4. veljače 2025.).

² Ustav Republike Hrvatske, Narodne novine br. 56/1990, 135/1997, 113/2000, 28/2001, 76/2010 i 5/2014.

³ Borković, I., Upravno pravo, Narodne novine, 2002., str. 120-121.

2. ZAKONSKA REGULACIJA BORAVKA STRANACA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Ustav Republike Hrvatske u članku 14. jamči da svatko u Republici Hrvatskoj ima prava i slobode, neovisno o njegovoj rasi, boji kože, spolu, jeziku, vjeri, političkom ili drugom uvjerenju, nacionalnom ili socijalnom podrijetlu, imovini, rođenju, naobrazbi, društvenom položaju ili drugim osobinama⁴, pa time i svaki stranac koji se zakonito nalazi na teritoriju Republike Hrvatske. Za ulazak u Republiku Hrvatsku svaki stranac mora imati valjanu identifikacijsku ispravu.

Zakon o strancima u članku 3. stavku 5. pojam stranca definira kao osobu koja nema hrvatsko državljanstvo⁵, a strance možemo podijeliti u četiri kategorije:

- državljani država članica Europskog gospodarskog prostora⁶ (u nastavku teksta: EGP),
- državljani trećih zemalja,
- državljani trećih zemalja koji imaju odobren stalni boravak u drugoj državi članici EGP-a,
- visokokvalificirani državljani trećih zemalja.

Budući da je Republika Hrvatska članica Europske unije te je europska pravna stečevina implementirana u hrvatskog pravni sustav, koristi se pojam državljani trećih zemalja koji se u članku 3. stavku 3. Zakona o strancima definiraju kao osobe koje nemaju državljanstvo države članice EGP-a ili Švicarske konfederacije, a imaju državljanstvo treće zemlje ili su osobe bez državljanstva⁷.

⁴ Ustav Republike Hrvatske, *op. cit.* (bilj. 2).

⁵ Zakon o strancima, Narodne novine br. 133/2020, 114/2022 i 151/2022.

⁶ Europski parlament, Informativni članci o Europskoj uniji, Europski gospodarski prostor (EGP) okuplja države članice EU-a i tri države EFTA-e (Island, Lihtenštajn i Norvešku) na unutarnjem tržištu koje je uređeno istim osnovnim pravilima. Cilj je tih pravila omogućiti da se roba, usluge, kapital i osobe slobodno kreću EGP-om u otvorenom i konkurentnom okruženju

<https://www.europarl.europa.eu/factsheets/hr/sheet/169/europski-gospodarski-prostor-egp-svicarska-i-sjever>, pristup 29. siječnja 2025. godine.

⁷ Zakon o strancima, *op. cit.* (bilj. 5).

Boravak državljana trećih zemalja također je definiran Zakonom o strancima pa tako u članku 54. navodi da državljanin treće zemlje može boraviti u Republici Hrvatskoj na kratkotrajnom boravku, privremenom boravku, dugotrajnom boravku ili stalnom boravku.⁸

3. UVODNO O PUČKOM PRAVOBRANITELJU

Ustavom Republike Hrvatske donesenom nakon osamostaljenja Republike Hrvatske 1990. godine, institucija pučkog pravobranitelja prepoznata je kao važan zaštitnik ljudskih prava i sloboda. Kroz izmjene Ustava tijekom godina proširivale su se i nadležnosti te je jačala uloga pučkog pravobranitelja. Prema članku 93. Ustava pučki je pravobranitelj opunomoćenik Hrvatskog sabora za promicanje i zaštitu ljudskih prava i sloboda utvrđenih Ustavom, zakonima i međunarodnim pravnim aktima o ljudskim pravima i slobodama koje je prihvatila Republika Hrvatska. Svatko može podnijeti pritužbu pučkom pravobranitelju ako smatra da su, uslijed nezakonitog ili nepravilnog rada državnih tijela, tijela lokalne i područne (regionalne) samouprave i tijela s javnim ovlastima, ugrožena ili povrijeđena njegova ustavna ili zakonska prava. Ustav pučkom pravobranitelju jamči samostalnost i neovisnost u radu, a zabranjen je i svaki oblik utjecaja na rad pučkog pravobranitelja.⁹

Pučki pravobranitelj daje preporuke, mišljenja, prijedloge i upozorenja tijelima te podnosi godišnja izvješća Hrvatskome saboru. U godišnjim izvješćima analizira i ocjenjuje stanje zaštite prava i sloboda u Republici Hrvatskoj, analizira i ocjenjuje stanja vezana za određene pojavne oblike povreda prava pojedinaca ili pojedinih društvenih skupina, daje ocjenu o mjeri u kojoj su tijela postupala u skladu s prethodnim preporukama, mišljenjima, prijedlozima i upozorenjima pučkog pravobranitelja te listu preporuka za otklanjanje sustavnih nedostataka i nepravilnosti koje dovode do povreda ustavnih i zakonskih prava građana.¹⁰

Prema članku 18. Zakona o pučkom pravobranitelju, on može ukazati Vladi Republike Hrvatske na potrebu donošenja zakona, podzakonskih propisa, strategija, programa te drugih akata iz područja zaštite ljudskih prava i sloboda te osiguranja vladavine prava, a sudjeluje i u postupku izrade nacрта propisa iz svog djelokruga.¹¹

⁸ Ibid.

⁹ Ustav Republike Hrvatske, *op. cit.*, (bilj. 2).

¹⁰ Zakon o pučkom pravobranitelju, Narodne novine br. 76/2012.

¹¹ Ibid.

Pučkog pravobranitelja bira Hrvatski sabor na vrijeme od osam godina uz mogućnost ponovnog izbora¹².

Dužnost pučke pravobraniteljice od 19. ožujka 2021. godine obnaša Tena Šimonović Einwalter.

4. ANALIZA GODIŠNJIH IZVJEŠĆA PUČKOG PRAVOBRANITELJA OD 2013. DO 2023. GODINE

Pučki pravobranitelj je prema Zakonu dužan Hrvatskom saboru podnositi godišnja izvješća o svom radu najkasnije do kraja prvog tromjesečja za prethodnu kalendarsku godinu.

U ovom radu prikazat će se analize godišnjih izvješća od 2013. do 2023. godine u dijelu koji se bavi problematikom boravka državljanina trećih zemalja u Republici Hrvatskoj.

4.1. Dugotrajnost postupaka odobravanja boravka stranaca

Sukladno čl. 57. Zakona o strancima, privremeni boravak odobrit će se državljaninu treće zemlje koji u Republici Hrvatskoj namjerava boraviti ili već boravi u svrhu spajanja obitelji, srednjoškolskog obrazovanja, studiranja, istraživanja, humanitarnih razloga, životnog partnerstva, rada, rada upućenog radnika, boravka osobe s dugotrajnim boravištem u drugoj državi članici EGP-a ili boravka digitalnih nomada.¹³

U izvješću pučkog pravobranitelja iz 2013. godine navodi se da je značajan broj pristiglih pritužbi bio zbog trajanja postupaka odobrenja boravka strancima. Naime, Zakon o strancima u čl. 62. propisuje da se zahtjev za produljenje odobrenja privremenog boravka podnosi najkasnije 60 dana prije isteka roka važećeg odobrenja za privremeni boravak u policijskoj upravi odnosno policijskoj postaji prema mjestu boravišta državljanina treće zemlje, a Ministarstvo unutarnjih poslova (u nastavku teksta: MUP) je putem policijske uprave, odnosno policijske postaje, o zahtjevu dužno odlučiti prije isteka roka važećeg odobrenja privremenog boravka.¹⁴

¹² Ibid.

¹³ Ibid.

¹⁴ Zakon o strancima, *op. cit.* (bilj. 5).

Međutim, često se događa da postupci traju znatno duže od roka, te iako je strancima dopušten ostanak u Republici Hrvatskoj do okončanja postupka, otežano im je ostvarivanje drugih prava, kao što je primjerice reguliranje zdravstvenog osiguranja ili prava na rad. Pučka pravobraniteljica obraćala se Ministarstvu unutarnjih poslova sa zahtjevom za obrazloženje duljine trajanja postupaka, a nedugo nakon toga bi rješenja bila donesena. Stoga su donesene preporuke policijskim upravama odnosno postajama, da postupke produžetka privremenog i odobrenja stalnog boravka stranaca trebaju završavati u rokovima propisanim zakonom. Osobito treba voditi računa da se postupci odobrenja stalnog boravka okončaju prije isteka postojećeg privremenog boravka kako bi podnositelji zahtjeva bili pošteđeni podnošenja novog, dodatnog zahtjeva za reguliranje privremenog boravka i financijskih troškova koji idu uz to. Ministarstvu unutarnjih poslova izdana je preporuka da izmjenom Zakona o strancima propiše da se strancu tijekom postupka produžetka privremenog boravka, osim već priznatog prava na ostanak u državi do izvršnosti odluke o zahtjevu, priznaju i ostala prava koja proizlaze iz ranijeg statusa koji je prestao, osim ako je do dugotrajnosti vođenja postupka produžetka boravka došlo krivnjom podnositelja zahtjeva.¹⁵

U izvješću pučke pravobraniteljice za 2016. godinu spomenuto je da su se pritužbe zbog dugotrajnosti postupaka nastavile stoga je ponovno izdana preporuka Ministarstvu unutarnjih poslova da se postupci odobrenja privremenog i stalnog boravka vode u rokovima propisanim Zakonom o općem upravnom postupku i Zakonom o strancima.¹⁶

Vidljivo je da se preporuke pučke pravobraniteljice ne provode jer se i 2018. godine javljaju iste pritužbe. U slučaju oca i kćeri koji u Republici Hrvatskoj imaju odobren privremeni boravak iz humanitarnih razloga od 2010. godine, u travnju 2017. godine, u zakonskom roku, podnijeli su novi zahtjev za produženje boravka. Međutim, MUP je rješenje donio tek u listopadu 2018. godine i odobrio im boravak do listopada 2019. godine. Bez obrazloženja je propustio obuhvatiti razdoblje od srpnja 2017. godine do listopada 2018., čime je prekinut kontinuirani boravak u Republici Hrvatskoj, pa ne mogu podnijeti zahtjev za stalni boravak.¹⁷

¹⁵ Pučka pravobraniteljica, Izvješće pučke pravobraniteljice za 2013. godinu, <https://www.ombudsman.hr/hr/download/izvjesce-pucke-pravobraniteljice-za-2013-godinu/?wpdmdl=4737&refresh=66df6262e4a371725915746>, str. 49.-50., pristup: 7. rujna 2024.

¹⁶ Pučka pravobraniteljica, Izvješće pučke pravobraniteljice za 2016. godinu, <https://www.ombudsman.hr/hr/download/izvjesce-pucke-pravobraniteljice-za-2016-godinu/?wpdmdl=4743&refresh=66df6505bd81a1725916421>, str. 61., pristup: 7. rujna 2024.

¹⁷ Pučka pravobraniteljica, Izvješće pučke pravobraniteljice za 2018. godinu, <https://www.ombudsman.hr/hr/download/izvjesce-pucke-pravobraniteljice-za-2018-godinu/?wpdmdl=4747&refresh=66df65bd0ba971725916605>, str. 66., pristup: 9. rujna 2024.

U svom godišnjem izvješću za 2023. godinu, pučka pravobraniteljica navodi slučaj stranog državljanina koji u Republici Hrvatskoj boravi temeljem privremenog boravka u svrhu spajanja obitelji i koji je u braku s hrvatskom državljankom više od trideset godina. On je u zakonskom roku predao zahtjev za produljenje privremenog boravka te je nakon što mu je boravak istekao, više puta pokušavao dobiti informaciju o očekivanom okončanju postupka. MUP ga je obavijestio o povećanom opsegu posla i smanjenom broju izvršitelja te pozvao na strpljivost, što je kod njega izazvalo pravnu nesigurnost i strah od gubitka dugogodišnjeg statusa u RH, ali i obiteljske probleme jer nije mogao otići u matičnu državu posjetiti teško bolesnog oca. U konačnici je o navedenom zahtjevu odlučeno nakon pet mjeseci i devet dana.¹⁸

4.2. Sigurnosne zapreke za odobravanje boravka stranaca

Sukladno čl. 5. Zakona o strancima sigurnosnu provjeru za državljanina treće zemlje u svrhu utvrđivanja razloga nacionalne sigurnosti provodi Sigurnosno-obavještajna agencija (u nastavku teksta: SOA) sukladno propisu kojim se uređuje provođenje sigurnosnih provjera¹⁹. Zakon o sigurnosnim provjerama u čl. 13. navodi da se za strance prilikom odobravanja boravka ili primanja u hrvatsko državljanstvo provodi temeljna sigurnosna provjera²⁰.

U godišnjem izvješću pučke pravobraniteljice za 2016. godinu navodi se da su zabilježene pritužbe osoba koje već godinama žive u RH zbog neodobravanja privremenog boravka i određivanja napuštanja RH zbog ocjene o postojanju sigurnosnih zapreka. Podnositelji pritužbi tvrde da su u prethodnim sigurnosnim provjerama ocijenjeni pozitivno, da u RH uredno žive, nisu u kriminalističkim evidencijama MUP-a, a sudovi nemaju zabilježene podatke da se protiv njih vodi ili se vodio kazneni postupak. Nije im poznato što im se stavlja na teret, niti inkriminacija proizlazi iz službenih podataka. Takva praksa oprečna je Direktivi Vijeća 2003/109/EZ od 25. studenog 2003. o statusu državljanina trećih država s dugotrajnim boravištem, prema kojoj se pri donošenju odluke mora uzeti u obzir ozbiljnost ili vrsta kaznenog djela protiv javnog poretka ili sigurnosti te opasnost koju konkretna osoba predstavlja, ali i trajanje njezinog boravka i povezanost sa zemljom boravka. Također i prema

¹⁸ Pučka pravobraniteljica, Izvješće pučke pravobraniteljice za 2023. godinu, https://www.ombudsman.hr/hr/download/izvjesce_pucke_pravobraniteljice_za_2023_godinu/?wpdmdl=18399&refresh=66df6c644bdb11725918308, str. 254., pristup: 9. rujna 2024.

¹⁹ Zakon o strancima, *op. cit.* (bilj. 5).

²⁰ Zakon o sigurnosnim provjerama, Narodne novine br. 85/2008, 86/2012.

praksi Suda EU sve takve mjere moraju imati ozbiljno opravdanje, a prijetnja za javni poredak i sigurnost mora biti stvarna i teška, a ne potencijalna ili zamišljena, mora utjecati na osnovni interes društva te je potrebno da se opasnost neke osobe realizirala i utvrdila.²¹

Stoga je pučka pravobraniteljica izdala preporuku Vladi Republike Hrvatske da se radi onemogućavanja arbitrarnog postupanja te povećanja razine pravne sigurnosti u postupcima reguliranja boravka stranaca, nakon stručne i javne rasprave zakonski definiraju pravni standardi koji obuhvaćaju pojmove zaštita nacionalne sigurnosti i poštovanje pravnog ili javnog poretka.²²

Sljedeće godine su također zabilježene pritužbe građana koji godinama žive u Republici Hrvatskoj, a nije im odobren privremeni ili stalni boravak zbog ocjene o postojanju sigurnosnih zapreka unatoč tome što su za prethodno odobrene boravke ocijenjeni pozitivno, nisu evidentirani u kaznenim evidencijama MUP-a, niti se protiv njih vodi ili se vodio kazneni postupak.²³

U 2018. godini se ponavljaju istovjetne pritužbe radi negativnih rješenja MUP-a zbog postojanja sigurnosnih zapreka. Tako se u Izvješću za 2018. godinu navodi da je Ustavni sud Odlukom U-III-2086/2016 iz 2018. utvrdio nove, više standarde kod sudske kontrole zakonitosti postupaka sigurnosne provjere, uz puno poštovanje prava na kontradiktorni sudski postupak kao dijela prava na pravično suđenje, te se pozvao na stajališta ESLJP u predmetu T.G. protiv RH (2017.). Ukratko, više nije dovoljno da upravni sud samo izvrši uvid u dokumentaciju koja je poslužila prilikom sigurnosne provjere, već mora odlučiti koje će dokaze predočiti stranci koja je pokrenula upravni spor, odnosno ako joj neke ili sve ne predoči, mora dati valjane razloge i detaljno ih obrazložiti.²⁴ Sud time dobiva pristup obavljenoj sigurnosnoj provjeri, no službenici MUP-a, koji donose odluku, nisu upoznati s razlozima postojanja sigurnosne zapreke.

Zbog toga pučka pravobraniteljica smatra je da za pravilnu primjenu načela samostalnosti u rješavanju i slobodne ocjene dokaza u upravnom postupku nužno da pristup klasificiranim podacima imaju i certificirane osobe MUP-a, a o čemu piše i u Izvješću za 2019. godinu gdje

²¹ Pučka pravobraniteljica, *op. cit.* (bilj. 16), str. 60.

²² Ibid.

²³ Pučka pravobraniteljica, Izvješće pučke pravobraniteljice za 2017. godinu, <https://www.ombudsman.hr/hr/download/izvjesce-pucke-pravobraniteljice-za-2017-godinu/?wpdmdl=4745&refresh=66df66b3aaf451725916851>, str. 68., pristup: 9. rujna 2024.

²⁴ Pučka pravobraniteljica, *op. cit.* (bilj. 17), str. 68.

navodi da postoji prijedlog odredbe iz Nacrta Zakona o strancima prema kojoj bi se u odluci kojom se radi nacionalne sigurnosti odbija ili prestaje boravak državljaninu treće zemlje te se protjeruje, naveli i oni podaci čije otkrivanje ne bi ugrožavalo nacionalnu sigurnost.²⁵

4.3. Dugotrajnost privremenog boravka stranaca

Kroz godišnja izvješća pučke pravobraniteljice primjećujemo da se mnogi stranci nalaze u teškim situacijama zbog dugogodišnjih odobravanja privremenih boravaka, najčešće iz humanitarnih razloga. U takvom statusu njihov boravak u RH je nesiguran i ponekad besperspektivan jer ovisi o jednogodišnjim produljenjima privremenog boravka, što pak ovisi o dostavljanju valjane strane putne isprave ili diskrecijskom pristanku MUP-a.²⁶ U nekim slučajevima stranci nikada ne steknu mogućnost reguliranja stalnog boravka, a time niti dobivanja hrvatskog državljanstva.

Poznat je predmet Hoti protiv RH, koji je došao sve do Europskog suda za ljudska prava (u nastavku teksta: ESLJP). Ovdje se radi o Bedriju Hotiju koji je rođen 1962. godine na Kosovu, albanskog podrijetla, a od 1979. godine živi u Novskoj. Prema njegovom rodnom listu kojeg je izdala Socijalistička Federativna Republika Jugoslavija (u nastavku teksta: SFRJ) 1987. godine, vidljivo je da je bez državljanstva, a isto je potvrđeno i u rodnom listu izdanom na Kosovu 2009. godine. On je 1987. godine nadležnoj policijskoj postaji podnio zahtjev za stalni boravak u tadašnjoj SFRJ. Upućen je da regulira svoj status na Kosovu, gdje je u to vrijeme još bio prijavljen. Kako je Hoti to odbio učiniti, 1988. godine odobren mu je privremeni boravak.

U narednim godinama, kako primjećuje ESLJP u Presudi Hoti protiv Hrvatske hrvatska tijela su godinama tolerirala njegov status boravka u RH, iako nije uvijek bio reguliran.²⁷ Štoviše, nakon raspada SFRJ i Domovinskog rata, njegov status bio je reguliran samo u razdoblju od 1993. do 1997., od 2011. do 2014., te od rujna 2015. godine do danas.²⁸

²⁵ Pučka pravobraniteljica, Izvješće pučke pravobraniteljice za 2019. godinu, <https://www.ombudsman.hr/hr/download/izvjesce-pucke-pravobraniteljice-za-2019-godinu/?wpdmdl=7580&refresh=66df6a6c540f01725917804>, str.44., pristup: 9. rujna 2024.

²⁶ Pučka pravobraniteljica, *op. cit.* (bilj. 17), str. 67.

²⁷ Europski sud za ljudska prava, Presuda Hoti protiv Hrvatske (Zahtjev broj 63311/2014), https://uredzastupnika.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/Presude%20i%20odluke//CASE%20OF%20HOTI%20v.%20CROATIA_HR_final.pdf, str. 33., pristup: 10. rujna 2024.

²⁸ Ibid.

Time je Hoti bio onemogućen u podnošenju zahtjeva za odobrenje stalnog boravka budući da je prema tada važećem Zakonu o strancima, člankom 92. bilo propisano da zahtjev za stalni boravak može podnijeti državljanin treće zemlje koji do dana podnošenja zahtjeva u Republici Hrvatskoj ima neprekidno pet godina zakoniti boravak, što uključuje privremeni boravak, azil ili supsidijarnu zaštitu.²⁹

Također, u Presudi se navodi da diskrecijska ovlast Ministarstva unutarnjih poslova nije uvijek dosljedno primjenjivana, i koja očigledno ne uzima u obzir posebne značajke predmeta podnositelja zahtjeva i njegovu situaciju u privatnom životu, jer je 2014. godine Hotijev zahtjev za produljenje privremenog boravka iz humanitarnih razloga odbijen bez objašnjenja, dok je 2015. i 2016. godine zahtjevima udovoljeno, također bez objašnjenja.³⁰

ESLJP je stoga jednoglasno presudio da je u ovom slučaju došlo do povrede čl. 8. Europske konvencije o ljudskim pravima koja kaže da svatko ima pravo na poštovanje svoga privatnog i obiteljskog života, doma i dopisivanja, a javna vlast se neće miješati u ostvarivanje tog prava, osim u skladu sa zakonom i ako je u demokratskom društvu nužno radi interesa državne sigurnosti, javnog reda i mira, ili gospodarske dobrobiti zemlje, te radi sprječavanja nereda ili zločina, radi zaštite zdravlja ili morala ili radi zaštite prava ili sloboda drugih.³¹

No slučaj Bedrija Hotija nije izuzetak, pa tako pučka pravobraniteljica u Izvješću iz 2014. godine navodi slučaj pritužitelja koji je više od dvadeset godina pokušavao regulirati svoj status. Naime, on u Republici Hrvatskoj neprekidno živi od 1975. godine, a tek je 2014. godine uveden u registar stranaca na stalnom boravku. U njegovom slučaju zabilježen je veliki propust MUP-a jer je u postupku produženja privremenog boravka (koji mu je odobren 2013. godine), utvrđeno da su još 1991. godine bili ispunjeni zakonski uvjeti da ga se smatra strancem s odobrenim stalnim boravkom.³²

Naime, u ovom slučaju je trebao biti primijenjen čl. 94. st. 2. Zakona o strancima koji je propisivao da se stalni boravak može odobriti državljaninu treće zemlje koji je imao prebivalište u Republici Hrvatskoj na dan 8. listopada 1991. godine, a koji je korisnik programa povratka ili obnove ili stambenog zbrinjavanja, što se dokazuje potvrdom

²⁹ Zakon o strancima, Narodne novine br. 130/2011, 74/2013, 69/2017 i 46/2018.

³⁰ Europski sud za ljudska prava, *op. cit.* (bilj. 27), str. 36.

³¹ (Europska) Konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, MU 18/1997, 6/1999, 14/2002, 13/2003, 9/2005, 1/2006, 2/2010, 13/2017.

³² Pučka pravobraniteljica, Izvješće pučke pravobraniteljice za 2014. godinu, <https://www.ombudsman.hr/hr/download/izvjesce-pucke-pravobraniteljice-za-2014-godinu/?wpdmdl=4739&refresh=66e152f92a2c31726042873>, str. 50., pristup: 10. rujna 2024.

nadležnog državnog tijela za izbjeglice i za kojeg je utvrđeno da se vratio s namjerom da trajno živi u Republici Hrvatskoj.³³

U Izvješću pučke pravobraniteljice za 2013. godinu zamjetno je da neki povratnici nakon Domovinskog rata još uvijek nemaju riješen stalni boravak. Prema podacima MUP-a zahtjeve za stalni boravak korisnika programa povratka ili stambenog zbrinjavanja te za strance koji neprekidno imaju odobren privremeni boravak najmanje tri godine, a u statusu izbjeglice su bili najmanje deset godina, podnijelo je 288 osoba. Od toga je pozitivno riješeno 174, negativno 81, a 33 je u postupku rješavanja.³⁴

U Izvješću iz 2018. godine naveden je primjer pritužitelja kojem je nakon sedam uzastopnih odobrenih boravaka temeljem braka s hrvatskom državljanicom, odbijen boravak nakon prestanka braka.³⁵ Temeljem tih sedam godina provedenih u Republici Hrvatskoj na privremenom boravku, dok je još bio u braku, pritužitelj je mogao podnijeti zahtjev za stalni boravak, no propustio je to učiniti. Mišljenje pučke pravobraniteljice je da dio krivnje za taj propust snosi MUP koji ga je propustio informirati o toj mogućnosti, što nije u skladu s načelom pomoći stranci.³⁶

Donošenjem novog Zakona o strancima 2020. godine pučka pravobraniteljica pozitivnom ocjenjuje promjenu kojom se stalni boravak može odobriti i državljaninu treće zemlje koji je član obitelji ili životni partner hrvatskog državljanina koji do dana podnošenja zahtjeva ima neprekidno četiri godine, umjesto dotadašnjih pet, odobren privremeni boravak u svrhu spajanja obitelji ili životnog partnerstva. Također su ukinuti i dodatni uvjeti koji su prije vrijedili, poput posjedovanja sredstava za održavanje i zdravstvenog osiguranja, koji su često bili prepreka za reguliranje stalnog boravka.³⁷

Ono čime pučka pravobraniteljica nije zadovoljna jest činjenica da je novim Zakonom o strancima propušteno predvidjeti mogućnost rješenja za reguliranje statusa osoba koje desetljećima žive u RH bez odobrenog boravka i državljanstva, što ih dovodi u iznimno teške životne situacije. Tako u Izvješću za 2020. godinu ističe slučajeve beskućnika, zatvorenika, pa i hrvatskih branitelja koji u RH žive bez reguliranog statusa jer im se na teret stavlja

³³ Zakon o strancima, *op. cit.* (bilj. 29).

³⁴ Pučka pravobraniteljica, *op. cit.* (bilj. 15), str. 48.

³⁵ Pučka pravobraniteljica, *op. cit.* (bilj. 17), str. 66.

³⁶ Ibid.

³⁷ Pučka pravobraniteljica, Izvješće pučke pravobraniteljice za 2020. godinu, <https://www.ombudsman.hr/hr/download/izvjesce-pucke-pravobraniteljice-za-2020-godinu/?wpdmdl=10845&refresh=66e1f268b5add1726083688>, str. 121., pristup: 10. rujna 2024.

počinjenje kaznenog djela pa se ocjenjuje kako ne zadovoljavaju pretpostavku poštovanja javnog poretka.³⁸

Stoga je pučka pravobraniteljica izdala preporuku Ministarstvu unutarnjih poslova da u postupcima reguliranja statusa osobama koje su rođene ili žive desetljećima u RH ili imaju s njom dugu i čvrstu vezu, postupa uvažavajući stajalište Ustavnog suda kako se radi o pravnoj situaciji koja ima tranzicijske elemente i u kojoj reguliranje statusa predstavlja zaštitu ljudskog prava.³⁹

U Izvješću za 2022. godinu iznose se novi slučajevi pritužbi na dugotrajnost privremenih boravaka. Tako navode primjer pripadnika romske nacionalne manjine te povratnika koji su socijalno ugrožene osobe na dugogodišnjem privremenom boravku. Ranije te osobe nisu mogle regulirati stalni boravak, osim ako su članovi obitelji hrvatskih državljana, jer nisu imali dostatna sredstva za uzdržavanje, a sada su opet u riziku da neće moći regulirati dugotrajno boravište. U analizi navode slučaj korisnice obiteljske mirovine koja je u RH živjela od 1981. do 1995. godine te ponovno od 2009. godine i trenutno se nalazi na 13. odobrenom privremenom boravku zbog humanitarnih razloga. Zahtjevi za stalni boravak podneseni 2014. i 2020. godine odbijeni su joj zbog nedostatnih sredstava za uzdržavanje, a to bi joj sada bila prepreka i za reguliranje dugotrajnog boravišta, a čime joj je i ograničen pristup hrvatskom državljanstvu.⁴⁰

4.4. Pretpostavke za ukidanje odobrenja privremenog boravka stranaca

Zakonom o strancima važećem u 2014. godini propisano je da se strancu koji zahtjev za privremeni boravak podnese u Republici Hrvatskoj, a nema valjanu stranu putnu ispravu, izdaje rješenje o odobrenju privremenog boravka, a pri produženju privremenog boravka dužan je priložiti stranu putnu ispravu.⁴¹ U istom tom Zakonu ne spominje se da putna isprava mora biti valjana.

³⁸ Ibid.

³⁹ Pučka pravobraniteljica, *op. cit.* (bilj. 37), str. 122.

⁴⁰ Pučka pravobraniteljica, Izvješće pučke pravobraniteljice za 2022. godinu, <https://www.ombudsman.hr/hr/download/izvjesce-pucke-pravobraniteljice-za-2022-godinu/?wpdmdl=15489&refresh=66e1feceaecee1726086862>, str. 198., pristup: 11. rujna 2024.

⁴¹ Zakon o strancima, *op. cit.* (bilj. 29).

Međutim, u Izvješću pučke pravobraniteljice za 2014. godinu navodi se da je problem nastao kad je MUP promijenio praksu te je počeo odbijati zahtjeve za produženje privremenog boravka zbog neposjedovanja valjane strane putne isprave, iako je prethodnih godina takve zahtjeve uredno produžavao. Budući da se u diplomatskim predstavništvima država čiji su državljani putovnice ne izdaju, bili bi prisiljeni napustiti RH zbog pribavljanja nove putovnice, što je mnogima od njih nemoguće.⁴²

Isti problem se nastavlja i u narednim godinama usprkos preporukama pučke pravobraniteljice.

Tako se primjerice u Izvješću za 2016. godinu navodi da takva situacija najviše pogađa članove obitelji hrvatskih državljana koji se nalaze u statusu privremenog boravka radi spajanja obitelji ili iz humanitarnih razloga. MUP od njih traži pribavljanje valjane putne isprave, što ne mogu bez odlaska u matičnu zemlju. Posljedično postoji mogućnost da dođe do razdvajanja obitelji i roditelja od maloljetne djece, a što je u suprotnosti s Ustavom i Konvencijom o pravima djeteta.⁴³

Jedan od takvih primjera naveden je u Izvješću za 2015. godinu. Radi se o osobama podrijetlom iz Republike Srbije koje duže vrijeme žive u Republici Hrvatskoj zbog čega tamo ne mogu prijaviti prebivalište, a MUP inzistira da to učine. Zbog toga su morale napustiti RH i svoju obitelj. U nezavidnoj situaciji našla se izvanbračna supruga hrvatskog državljanina, majka osmero djece koja se iz tog razloga, uz putni list srbijanskog veleposlanstva, uputila u Republiku Srbiju gdje je pokrenula postupak za prijavu prebivališta. Tamo joj je zahtjev odbijen uz obrazloženje da živi u Hrvatskoj. Zbog toga se nije mogla vratiti obitelji, a s njom je bilo dvoje djece u dobi od jedne i pet godina. Pučka pravobraniteljica MUP-u je preporučila što žurnije pronalaženje rješenja. Obaviještena je da joj je u Veleposlanstvu RH u Srbiji izdan putni list temeljem kojeg su se vratili u Republiku Hrvatsku.⁴⁴

Pučka pravobraniteljica u Izvješću za 2017. godinu izvještava o primjeru supružnika iz Šibenika, kojima je MUP donio rješenja o prestanku stalnog boravka uz obrazloženje da su se

⁴² Pučka pravobraniteljica, *op. cit.* (bilj. 32), str. 49.

⁴³ Pučka pravobraniteljica, *op. cit.* (bilj. 16), str. 59.

⁴⁴ Pučka pravobraniteljica, Izvješće pučke pravobraniteljice za 2015. godinu, <https://www.ombudsman.hr/hr/download/izvjesce-pucke-pravobraniteljice-za-2015-godinu/?wpdmdl=4741&refresh=66e3daa1604351726208673>, str. 47.-48., pristup: 11. rujna 2024.

iselili iz RH. Oni su u RH u prethodnoj godini boravili 50, odnosno 86 dana jer u susjednoj državi imaju roditelje o kojima skrbe, a što u postupku nije uzeto u obzir.⁴⁵

Prema čl. 99. st. 2. Zakona o strancima važećem u to vrijeme, stalni boravak prestaje ako se osoba iselila iz RH ili je neprekidno boravila u inozemstvu duže od godinu dana.⁴⁶ Pučka pravobraniteljica smatra kako je pojam „iselio iz RH“ nedefiniran te su moguća arbitrarna tumačenja, kao i da je odredba neusklađena s Direktivom o statusu državljana trećih zemalja.⁴⁷ Navedena Direktiva predviđa određene iznimke, pa tako čl. 9. st. 2. omogućuje da državama članicama da predvide izuzetak prema kojem izbivanja duža od 12 uzastopnih mjeseci zbog posebnih ili izuzetnih razloga ne povlače za sobom ukidanje ili gubitak statusa.⁴⁸

U ovom slučaju supružnicima je stalni boravak iznimno odobren temeljem povoljnijih zakonskih uvjeta propisanih u čl. 94. st. 2. Zakona o strancima⁴⁹, i to zato jer su imali prebivalište u RH 8. listopada 1991. godine i korisnici su programa povratka, obnove i stambenog zbrinjavanja.

Pučka pravobraniteljica smatra da MUP pogrešno tumači da se Direktiva primjenjuje samo na državljane trećih država kojima je stalni boravak odobren pod redovnim, a ne povoljnijim uvjetima, već upravo suprotno, da se njome dopušta primjena povoljnijih nacionalnih odredbi i nedvojbeno se odnosi i na državljane trećih zemalja koji su stalni boravak regulirali po povoljnijim nacionalnim uvjetima. Također, u pogledu prestanka stalnog boravka, takve osobe nije dopušteno staviti u nepovoljniji položaj u odnosu na one koji su stalni boravak stekli po redovnim uvjetima propisanim Zakonom o strancima.⁵⁰

Zakonom o strancima, čl. 87. st. 5. i st. 6., propisano je da će se privremeni boravak ukinuti ako državljanin treće zemlje od dana odobrenja privremenog boravka odobrenog na rok do godine dana boravi u inozemstvu višekratno duže od 90 dana ukupno ili duže od 30 dana jednokratno, odnosno ako je privremeni boravak odobren na rok do dvije godine, višekratno duže od 180 dana ukupno ili duže od 60 dana jednokratno.⁵¹

⁴⁵ Pučka pravobraniteljica, *op. cit.* (bilj. 23), str.69.-70.

⁴⁶ Zakon o strancima, *op. cit.* (bilj. 29).

⁴⁷ Pučka pravobraniteljica, *op. cit.* (bilj. 23), str.69.-70.

⁴⁸ Direktiva o statusu državljana trećih zemalja s dugotrajnim boravištem, br. 2003/109/EZ.

⁴⁹ Zakon o strancima, *op. cit.* (bilj. 29).

⁵⁰ Pučka pravobraniteljica, *op. cit.* (bilj. 23), str.70.

⁵¹ Zakon o strancima, *op. cit.* (bilj. 5).

Pučka pravobraniteljica u Izvješću za 2020. godinu navodi da je izvještena od Ureda predsjednika RH o državljaninu Indije, visokoobrazovanom suprugu hrvatske državljanke i ocu maloljetne hrvatske državljanke, koji radi kao kapetan na tankerskom brodu i godišnje prosječno šest mjeseci plovi u međunarodnoj plovidbi. Cijela obitelj živi u Zagrebu. On prema postojećim zakonskim odredbama nije u mogućnosti regulirati privremeni boravak te stoga pučka pravobraniteljica smatra da je nužno propisati dodatne zakonske iznimke koje bi uvažavale specifična zvanja i zanimanja te prirodu posla.⁵²

U 2022. godini zabilježen je slučaj strane državljanke kojoj je temeljem braka s hrvatskim državljaninom bio odobren privremeni boravak od 2018. godine. Godinu dana nakon njegove smrti 2021. godine, MUP joj je ukinuo privremeni boravak jer je ocijenio da ne postoje uvjeti za autonomni boravak.⁵³

Naime, prema čl. 69. st. 1. Zakona o strancima, državljaninu treće zemlje može se odobriti autonomni boravak ako ima valjanu putnu ispravu, sredstva za uzdržavanje, zdravstveno osiguranje i nema zabranu ulaska i boravka u RH, ne predstavlja opasnost za javni poredak, nacionalnu sigurnost ili javno zdravlje, te ima odobren privremeni boravak u svrhu spajanja obitelji ili u svrhu životnog partnerstva u neprekidnom trajanju od tri godine u slučaju da je osoba na temelju koje mu je odobren privremeni boravak u svrhu spajanja obitelji umrla.⁵⁴

Prema mišljenju pučke pravobraniteljice iznesenom u Izvješću za 2022. godinu, MUP je zauzeo pogrešan stav jer se pozvao na članak 87. Zakona o strancima kojim se stranom državljaninu ukida privremeni boravak ako prestanu postojati uvjeti za odobrenje privremenog boravka. MUP-u je preporučeno da ponovno razmotri mogućnost odobravanja autonomnog boravka.⁵⁵

4.5. Pravni lijek protiv rješenja o odobravanju, produžavanju ili ukidanju boravka stranaca

Budući da u ovom radu obuhvaćamo razdoblje od 2013. do 2023. godine, potrebno je pojasniti tijek promjena u zakonskoj regulaciji položaja stranaca u RH jer je u tom razdoblju došlo do izmjena, odnosno donošenja novog Zakona o strancima 2020. godine.

⁵² Pučka pravobraniteljica, *op. cit.* (bilj. 37), str. 120.-121.

⁵³ Pučka pravobraniteljica, *op. cit.* (bilj. 40), str. 199.

⁵⁴ Zakon o strancima, *op. cit.* (bilj. 5).

⁵⁵ Pučka pravobraniteljica, *op. cit.* (bilj. 40), str. 199.

Pučka pravobraniteljica u svom Izvješću iz 2019. godine bavi se problematikom donošenja tada novog Zakona o strancima koji je trebao stupiti na snagu naredne godine. U Nacrtu Zakona o strancima predlaže se, a što to je u konačnici i usvojeno, da se protiv rješenja o (ne)produženju privremenog boravka ne dopušta žalba, nego da se može pokrenuti upravni spor. Postojeći normativni okvir omogućavao je izjavljivanje žalbe, o kojoj je odlučivalo Povjerenstvo za žalbe u postupcima koji su se vodili sukladno odredbama Zakona o strancima. Pravobraniteljica izražava bojazan da bi odredba Nacrta ZOS-a kojom državljanin treće zemlje koji podnese zahtjev za produženje privremenog boravka može ostati u RH do izvršnosti odluke o zahtjevu, imati samo deklaratorni karakter. Naime, izvršnost rješenja u tom slučaju nastupa dostavom rješenja stranci, što znači da nakon primitka rješenja podnositelj zahtjeva, unatoč pokretanju upravnog spora, neće imati mogućnost ostati u RH. To nameće pitanje mogućnosti sudjelovanja u sudskom sporu. Budući se u tim slučajevima najčešće radi o osobama koje su u Republici Hrvatskoj već duže vrijeme, zasnovala su različite veze, preporuka pravobraniteljice je da se u novom Zakonu o strancima propiše da tužba upravnom sudu odgađa izvršenje rješenja ili da može sadržavati zahtjev za odgodnim učinkom.⁵⁶

Novi Zakon o strancima stupio je na snagu u 2020. godini, no prijedlozi pučke pravobraniteljice izneseni u prethodnom odlomku nisu usvojeni. U Izvješću za 2020. godinu pravobraniteljica iznosi stajalište da je nemogućnost žalbe protiv rješenja o odobravanju, produžavanju ili ukidanju privremenog boravka smanjenje prava stranaca u odnosu na prethodni Zakon o strancima, jer oni nakon primitka rješenja i unatoč pokretanju upravnog spora više ne mogu ostati u RH, a ranije su to pravo imali sve do donošenja odluke o žalbi.⁵⁷

⁵⁶ Pučka pravobraniteljica, *op. cit.* (bilj. 25), str.44.

⁵⁷ Pučka pravobraniteljica, *op. cit.* (bilj. 37), str. 121.

5. ZAKLJUČAK

Tema ovog završnog rada bili su problemi s kojima se susreću državljani trećih zemalja u Republici Hrvatskoj, gledano kroz rad pučkog pravobranitelja vezano za reguliranje svog boravka u Republici Hrvatskoj. Kroz izvješća pučkog pravobranitelja podnesena Hrvatskom saboru u proteklih 10-ak godina, primjetno je da mnoga pitanja i problemi s kojima se gotovo svakodnevno susreću stranci u RH, ostaju neriješeni kroz dugi niz godina. Razlog je taj što za neizvršavanje preporuka i mišljenja pučkog pravobranitelja za državna tijela i tijela s javnim ovlastima nisu propisane nikakve sankcije.

Pučki pravobranitelj redovno u svojim godišnjim izvješćima izdaje primjedbe i preporuke u kojima upozorava na određene nedosljednosti i arbitrarnost u provođenju zakonskih odredbi te sukladno tome predlaže izmjene istih. No čest je slučaj da zakonodavac nema sluha za preporuke i prijedloge iako bi se njihovim usvajanjem, u pojedinim slučajevima, spriječile tužbe protiv RH pred Europskim sudom za ljudska prava, a povjerenje u državni aparat i institucije bi zasigurno bilo na puno višoj razini.

Međutim, u ponekim slučajevima, posebice kad se radi o kršenju zakonskih rokova za donošenje odluke, primjetno je da su državna tijela odluku naposljetku donijela vrlo brzo nakon upozorenja pučkog pravobranitelja. Time se stječe dojam da su neki predmeti zaboravljeni i da se premalo vodi računa o tome da se radi o sudbinama ljudi kojima je ponekad čak i ugrožena egzistencija. Tek nakon obraćanja i angažmana pučkog pravobranitelja, zahtjev stranca biva riješen.

6. LITERATURA

Knjige

1. Borković, I., Upravno pravo, Narodne novine, 2002.

Mrežni izvori

1. Pučka pravobraniteljica, Izvješće pučke pravobraniteljice za 2013. godinu, <https://www.ombudsman.hr/hr/download/izvjesce-pucke-pravobraniteljice-za-2013-godinu/?wpdmdl=4737&refresh=66df6262e4a371725915746>, pristup: 7. rujna 2024.
2. Pučka pravobraniteljica, Izvješće pučke pravobraniteljice za 2014. godinu, <https://www.ombudsman.hr/hr/download/izvjesce-pucke-pravobraniteljice-za-2014-godinu/?wpdmdl=4739&refresh=66e152f92a2c31726042873>, pristup: 10. rujna 2024.
3. Pučka pravobraniteljica, Izvješće pučke pravobraniteljice za 2015. godinu, <https://www.ombudsman.hr/hr/download/izvjesce-pucke-pravobraniteljice-za-2015-godinu/?wpdmdl=4741&refresh=66e3daa1604351726208673>, pristup: 11. rujna 2024.
4. Pučka pravobraniteljica, Izvješće pučke pravobraniteljice za 2016. godinu, <https://www.ombudsman.hr/hr/download/izvjesce-pucke-pravobraniteljice-za-2016-godinu/?wpdmdl=4743&refresh=66df6505bd81a1725916421>, pristup: 7. rujna 2024.
5. Pučka pravobraniteljica, Izvješće pučke pravobraniteljice za 2017. godinu, <https://www.ombudsman.hr/hr/download/izvjesce-pucke-pravobraniteljice-za-2017-godinu/?wpdmdl=4745&refresh=66df66b3aaf451725916851>, pristup: 9. rujna 2024.
6. Pučka pravobraniteljica, Izvješće pučke pravobraniteljice za 2018. godinu, <https://www.ombudsman.hr/hr/download/izvjesce-pucke-pravobraniteljice-za-2018-godinu/?wpdmdl=4747&refresh=66df65bd0ba971725916605>, pristup: 9. rujna 2024.
7. Pučka pravobraniteljica, Izvješće pučke pravobraniteljice za 2019. godinu, <https://www.ombudsman.hr/hr/download/izvjesce-pucke-pravobraniteljice-za-2019-godinu/?wpdmdl=7580&refresh=66df6a6c540f01725917804>, pristup: 9. rujna 2024.
8. Pučka pravobraniteljica, Izvješće pučke pravobraniteljice za 2020. godinu, <https://www.ombudsman.hr/hr/download/izvjesce-pucke-pravobraniteljice-za-2020-godinu/?wpdmdl=10845&refresh=66e1f268b5add1726083688>, pristup: 10. rujna 2024.

9. Pučka pravobraniteljica, Izvješće pučke pravobraniteljice za 2022. godinu, <https://www.ombudsman.hr/hr/download/izvjesce-pucke-pravoraniteljice-za-2022-godinu/?wpdmdl=15489&refresh=66e1feceaecee1726086862>, pristup: 11. rujna 2024.
10. Pučka pravobraniteljica, Izvješće pučke pravobraniteljice za 2023. godinu, https://www.ombudsman.hr/hr/download/izvjesce_pucke_pravobraniteljice_za_2023_godinu/?wpdmdl=18399&refresh=66df6c644bdb11725918308, pristup: 9. rujna 2024.

Pravni izvori Republike Hrvatske

1. Ustav Republike Hrvatske, Narodne novine br. 56/1990, 135/1997, 113/2000, 28/2001, 76/2010 i 5/2014.
2. Konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, NN – MU br. 18/1997, 6/1999 - proč. tekst, 8/1999 - ispr., 14/2002, 1/2006 i 13/2017.
3. Zakon o pučkom pravobranitelju, Narodne novine br. 76/2012.
4. Zakon o sigurnosnim provjerama, Narodne novine br. 85/2008, 86/2012.
5. Zakon o strancima, Narodne novine br. 130/2011, 74/2013, 69/2017, 46/2018.
6. Zakon o strancima, Narodne novine br. 133/2020, 114/2022, 151/2022.

Pravni izvori Europske unije

1. Direktiva Vijeća 2003/109/EZ od 25. studenoga 2003. o statusu državljana trećih zemalja s dugotrajnim boravištem, SL L 16, 23.1.2004., str. 44–53, posebno izdanje na hrvatskom jeziku: Poglavlje 19. Svezak 006, str. 41-50.

Sudska praksa Europskog suda za ljudska prava

1. Europski sud za ljudska prava, Presuda Hoti protiv Hrvatske (Zahtjev broj 63311/2014), https://uredzastupnika.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/Presude%20i%20odluke//CASE%20OF%20HOTI%20v.%20CROATIA_HR_final.pdf, pristup: 10. rujna 2024.